



Bureau Waardenburg bv Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

INNAX duurzame energie b.v.
Mevr. L. van Schouwen
Plesmanstraat 62
3905 KZ Veenendaal

DATUM: 15-06-2015
ONS KENMERK: 15-421/15.03524/DirKr
UW KENMERK: E-mail 21-05-2015
AUTEURS: D.B. Kruijt & C. Heunks
PROJECTLEIDER: C. Heunks
STATUS: notitie versie 1.1
CONTROLE: R. Lensink

Behoort bij besluit van
burgemeester en wethouders
der gemeente DUIVEN
van 20 oktober 2015
Zaaknr. 15SZ0832
Besluitnr. 15BSL-SXO-0607 / 15BW0432
mij bekend; _____
De secretaris;

15SX005213

Quick scan plaatsing windmolens Dijkgraaf 5-9, Duiven

Fortis Wind Energy is voornemens om aan de Dijkgraaf 5-9 te Duiven een tweetal windmolens te realiseren. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep beoordeeld in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en het NatuurNetwerk Nederland (NNN).

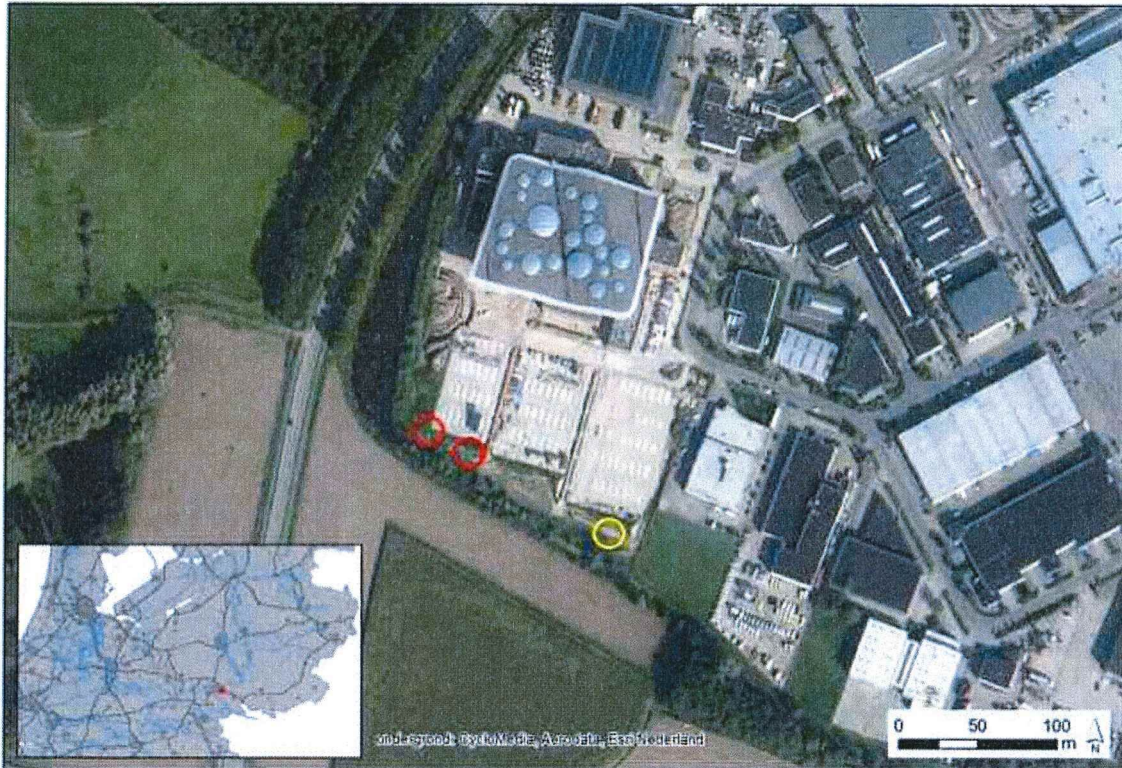
Conclusie

De planlocatie heeft geen betekenis voor (strikt) beschermde soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet en ligt niet in de nabijheid van de NNN of Natura 2000-gebied. Een ontheffing van de Flora- en faunawet en/of een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet wordt daarom niet noodzakelijk geacht. Deze conclusie wordt hieronder toegelicht. In het kader van de WABO en het aanvragen van de omgevingsvergunning betekent dit dat u het onderdeel 'Handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten' niet aan uw aanvraag hoeft toe te voegen.

Plangebied en werkzaamheden

Het plangebied bevindt zich aan de zuidwestzijde van het industriegebied Centerpoort-Nieuwgraaf te Duiven (zie figuur 1). Momenteel vinden bouwwerkzaamheden plaats op en rondom de toekomstige locaties van de twee windmolens (zie figuur 2). De directe omgeving aan de noordzijde bestaat uit industriële gebouwen, gebouwd met voornamelijk (golf)plaatmateriaal, en enkele aangeplante bomen. Aan de zuid- en westzijde van de beide locaties bevindt zich een watergang en een groenstrook met verscheidene bosschages.

De werkzaamheden bestaan uit het plaatsen van twee windmolens met een fundamentoppervlak van 3,5 bij 3,5 meter, een vrijstaande mast van 15 meter hoogte en een rotorblad-diameter van circa 6,5 meter. De technische detailtekeningen met locaties van de turbines en de specificaties zijn opgenomen in bijlage 1. Tevens wordt een vleermuistoren geplaatst ter compensatie van eerder aangetroffen paarverblijfplaatsen (Ekoza, 2012).



Figuur 1 Ligging locaties windturbines (rood omcirkeld) en vleermuistoren (geel omcirkeld).



Figuur 2 Foto's van de bouwwerkzaamheden in de directe omgeving.

Methodiek

Het plangebied is op vrijdag 29 mei 2015 bezocht, alsook de ruimere omgeving (industriegebied en zuidelijke agrarische gebied). Aanvullend op het terreinbezoek heeft

bronnenonderzoek plaatsgevonden (Waarneming.nl/Telmee.nl). Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

Resultaten¹

Planten

In het plangebied zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen. Gezien de huidige terreinkenmerken (overhoekje met ruigte en grazige vegetatie) en het ontbreken van waarnemingen van beschermde soorten uit de directe omgeving is geoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde soorten planten.

Ongewervelden

In het plangebied zijn geen beschermde soorten ongewervelden aangetroffen. Ongewervelden als groene glazenmaker en platte schijfhoren zijn vrijwel volledig afhankelijk van het voorkomen van water met onderwatervegetatie in veenweidegebieden en laagveen. Een bermsloot in het rivierengebied kent geen geschikt habitat. Daarnaast ontbreken waarnemingen uit de directe omgeving. Op basis hiervan is geoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde soorten ongewervelden.

Vissen

Door de afwezigheid van water op de locaties waar de windmolens gesitueerd zijn is het voorkomen van vissen niet relevant. De nabijgelegen waterpartij blijft ongeroerd.

Amfibieën

Door de afwezigheid van water binnen het plangebied speelt alleen het landhabitat van amfibieën een rol bij dit project. Gezien de terreinkenmerken (overhoekje met ruigte en grazige vegetatie, bouwactiviteiten etc.) is geen geschikt landhabitat aanwezig. Daarnaast zijn in de directe omgeving geen waarnemingen van strikter beschermde amfibieën bekend. Uitsluitend op ruimere afstand (o.a. buitendijks nabij IJssel en Nederrijn) zijn waarnemingen bekend van rugstreeppad, poelkikker en kamsalamander.

Reptielen

In het plangebied zijn geen reptielen aangetroffen. Gezien de huidige terreinkenmerken (overhoekje met ruigte en grazige vegetatie en intensieve betreding) en het ontbreken van waarnemingen uit de directe omgeving is geoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor reptielen.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn geen grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Gezien de huidige terreinkenmerken (ontbreken bebouwing en bomen, aanwezigheid bouw materiaal en intensieve betreding) is geoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Bij toepassing van de Flora- en faunawet worden conform de AmvB art. 75 drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit 'Tabel 1' geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor vogels en soorten van 'Tabel 2 of 3' geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen...

grondgebonden zoogdieren. In een bedrijfspand ten noorden van het plangebied bevindt zich wel een (oude) verblijfplaats van de steenmarter (Anonymus, 2012). Gezien de afstand heeft dit geen relatie met de planlocatie.

Vleermuizen

Aangezien gebouwen en bomen ontbreken op de planlocatie gaat het voor vleermuizen alleen om essentiële vliegroutes en foerageergebieden op en rond de planlocatie. De kans op de aanwezigheid van verblijfplaatsen in de direct omliggende gebouwen wordt klein geacht door de kenmerken van deze gebouwen (ontbreken stenen muurdelen, voornamelijk bekleed/opgetrokken uit (golf)plaatmateriaal. In 2012 zijn verspreid over het Alliander terrein meerdere paarverblijven van de gewone dwergvleermuis aangetroffen (Ekoza, 2012). Tijdens dat onderzoek zijn verspreid over het terrein ook verschillende overvliegende of foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen.

De aanwezigheid van structuurvormige elementen (bosschages) en waterpartijen nabij de planlocatie zal insecten/muggen aantrekken. Het is daarom aannemelijk dat vleermuizen af en toe langs de geplande windmolens zullen vliegen en/of foerageren.

Vogels

In het plangebied zijn geen vogels met jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen en/of overige (broed)vogels. Gezien de huidige terreinkenmerken (ontbreken bebouwing en bomen en intensieve betreding/uitvoering werkzaamheden) is beoordeeld dat het plangebied geen betekenis heeft voor vogels met jaarrond beschermde nestplaats en algemene broedvogels. Gezien het stedelijke karakter en de nabijgelegen weg broeden in de directe nabijheid van de planlocatie vooral algemene soorten zangvogels (o.a. merel, vink, zwartkop, tijtjaf en winterkoning) en watervogels (o.a. wilde eend en meerkoet)

Beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het NatuurNetwerk Nederland, kortweg de NNN (voorheen Ecologische Hoofd Structuur). Het zal geen indirect effect hebben op het dichtstbijzijnde NNN-gebied dat zich bevindt op ca. 700 meter afstand. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Rijntakken' bevindt zich op eveneens op ca. 700 meter afstand. Er liggen in de nabijheid geen Beschermde Natuurmonumenten die enige invloed zouden kunnen ondervinden van de geplande windturbines.

Flora- en faunawet

Vleermuizen

In en rond de locaties van de windturbines kunnen af en toe vleermuizen vliegen en/of foerageren. De locaties van de windturbines liggen namelijk nabij geschikt foerageer- en vlieghabitat. Gezien de terreinkenmerken op de planlocatie (geen geschikt foerageergebied) en de relatief kleine rotordiameter van de windturbines zullen vleermuizen tijdens de gebruiksfase niet of hooguit incidenteel in aanvaring komen met de windturbines. Verblijfplaatsen van vleermuizen worden tijdens de aanlegfase en gebruiksfase van de windturbines niet aangetast.

Van een overtreding van verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet is geen sprake.

Vleermuistoren

De huidige geplande locatie van de vleermuistoren bevindt zich aan de zuidzijde van het plangebied tegen de groenstrook aan (zie tevens figuur 1). Gezien de locatie van de windmolens tussen de vleermuistoren en het geschikte foerageergebied (waterplas met omliggende bosschages) in, wordt deze locatie niet als geschikt beschouwd voor de vleermuistoren. De vleermuistoren kan beter meer noordelijk in het plangebied nabij de bebouwing en het geschikte foerageergebied geplaatst worden op ruimere afstand van de windmolens. Dit om extra risico's op aanvaringsslachtoffers op de eventueel te vestigen kolonie vleermuizen in de toren te voorkomen.

Vogels

Vogels kunnen op de planlocatie hinder ondervinden van de geplande turbines. Als gevolg van de fysieke aanwezigheid, de ronddraaiende rotor en het geluid al het leefgebied tot maximaal 100 meter afstand van de turbines iets minder geschikt worden voor vogels. Gezien de locatie zal dit uitsluitend effect hebben op vogels die in de bosschages of oevers van de waterpartij broeden. Dit betreft uitsluitend algemeen voorkomende vogelsoorten en geen vogelsoorten waarvan de rust- en/of verblijfplaats krachtens de Flora- en faunawet jaarrond beschermd is. Overtredingen ten aanzien van jaarrond beschermde nestplaatsen zijn daarom niet aan de orde.

Tijdens vliegbewegingen bestaat het risico dat vogels in aanvaring komen met de ronddraaiende rotoren. Voor de meeste broedvogels op de planlocatie en in de omgeving geldt dat uitsluitend overdag gevoerageerd wordt, wanneer de turbines goed zichtbaar zijn en doorgaans weinig aanvaringen plaatsvinden. Daarnaast zijn broedvogels bekend met de lokale situatie hetgeen het aanvaringsrisico vermindert. Voor broedvogels worden daarom hooguit incidenteel slachtoffers verwacht.

Voor wat betreft niet-broedvogels worden geen slachtoffers verwacht omdat deze tijdens slaap- foerageer en/of seizoenstrek uitsluitend op hogere hoogte (minimaal enkele 10-tallen meters) over de planlocatie passeren. Van een overtreding van verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet is geen sprake.

Natuurbeschermingswet

Als het plan/project negatieve effecten heeft op het Natura 2000-gebied is een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: 'Nbwet') vereist. Ook kunnen maatregelen nodig zijn om negatieve effecten te voorkomen, te verminderen of te compenseren.

Het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen voor verschillende habitattypen en habitatsoorten en een groot aantal vogelsoorten (bijlage 2).

De planlocatie heeft, gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied Rijntakken, geen betekenis voor de habitattypen waarvoor instandhoudings-doelen voor dit Natura 2000-gebied zijn opgesteld. Op grond van de afstand tussen het plangebied en Natura 2000-

gebied Rijntakken is de planlocatie evenmin van betekenis voor de betreffende habitatsoorten.

Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen voor 11 soorten broedvogels (zie bijlage 2). Het gaat hier vrijwel uitsluitend om soorten die zich tijdens de broedtijd ophouden binnen Natura 2000-gebied Rijntakken. De aalscholver, roerdomp en zwarte stern hebben tijdens het broedseizoen een grotere actieradius en kunnen ook buiten de broedgebieden foerageren (Snow & Perrins, 1998, Van der Winden *et al.* 2004). Vanwege het beschikbare habitat foerageren deze soorten niettemin vooral in gebieden binnen of nabij Natura 2000-gebied Rijntakken. De soorten waar het om gaat broeden daarnaast ook niet in de uiterwaarden nabij (<5 km) de planlocatie (SOVON 2002, Boele *et al.* 2014). De planlocatie is dan ook niet van betekenis voor broedvogels waarvoor Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen.

Voor Natura 2000-gebied Rijntakken zijn doelen geformuleerd voor 26 soorten niet-broedvogels (zie bijlage 2). Het gaat hier om watervogels, zoals ganzen, eenden en steltlopers. Een deel van deze soorten binnen de Rijntakken is sterk gebonden aan voedselbronnen in het rivierengebied of plaatstrouw aan de overwinteringslocatie. Gezien het stedelijke karakter van de planlocatie heeft deze voor geen van de soorten een betekenis.

De zwanen, ganzen, smienten, goudplevieren, kieviten en wulpen rusten en slapen binnen Natura 2000-gebied Rijntakken, maar foerageren deels of geheel daarbuiten. De planlocatie heeft voor deze soorten geen betekenis als foerageergebied. De betekenis van de planlocatie beperkt zich dan ook tot overvliegende vogels tijdens slaap- en/of foerageertrek. Deze vogels passeren de planlocatie op hogere hoogte (minimaal enkele tientallen meters). Vogels ondervinden tijdens deze vluchten geen hinder van de geplande windturbines.

Op grond van bovenstaande zijn negatieve effecten als gevolg van de ingreep op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Rijntakken uitgesloten. Omdat er geen sprake zal zijn van een verslechtering van habitattypen of leefgebieden, of van significante verstoring van aangewezen soorten wordt een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet niet nodig geacht. De beoordeling voor de noodzaak van een vergunning ligt bij het bevoegd gezag

NatuurNetwerk Nederland (NNN)

De planlocatie van de windturbines bevindt zich ruim buiten het NNN. Ook vormt de planlocatie geen belangrijk leefgebied of verbindingszone voor soorten van het nabijgelegen NNN. Emissie van schadelijke stoffen gedurende de aanlegfase is niet aan de orde. In de aanlegfase wordt er geen open water gedempt. Er is daarom geen sprake van veranderingen in grond- of oppervlaktewateren. Het NNN zal daarom geen nadelige effecten ondervinden. Effecten op het functioneren van het NNN zijn niet te verwachten. De wezenlijke waarden en kenmerken worden niet aangetast.

Randvoorwaarden Flora- en faunawet voor uitvoering project

De ingreep kan in de aanlegfase leiden tot verstoring en vernietiging van nesten van algemene soorten broedvogels. Om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen is het aan te bevelen in de periode september-half maart te werken. Deze periode valt buiten het broedseizoen van vogels. Dit minimaliseert de kans dat vogelnesten verstoord of vernietigd worden. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden kunnen deze worden uitgevoerd indien eerst ter plaatse is vastgesteld dat met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord of vernietigd. Dit kan door voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden het werkterrein te controleren op de aanwezigheid van nesten. Bij aanwezigheid van nesten dient te worden bepaald of de werkzaamheden van dien aard zijn dat ze tijdelijk moeten worden uitgesteld of dat de werkzaamheden met behulp van mitigerende maatregelen kunnen plaatsvinden.

Om extra risico's op aanvaringsslachtoffers op de eventueel te vestigen kolonie vleermuizen in de vleermuistoren te voorkomen wordt aanbevolen deze meer noordelijk in het plangebied, nabij de bebouwing, het geschikte foerageergebied en op ruimere afstand van de windmolens te plaatsen.

Literatuur

- Anonymus, 2012. Flora- en faunarapportage, Duiven, Alliander. Projectnummer 120530. Sab, Eindhoven.
- Boele A., J. van Bruggen, F. Hustings, K. Koffijberg, J.W. Vergeer & C.L. Plate, 2014. Broedvogels in Nederland in 2012. Sovon-rapport 2014/13. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Ekoza, 2012. Memo inventarisatie paartijd vleermuizen. Alliander, Duiven. Ekoza, Ecologische onderzoek en advies. Arnhem.
- Snow D.W. & C.M. Perrins, 1998. The Birds of the Western Palearctic. Oxford University Press.
- Van der Winden, J., G. Bonhof & A. Bak, 2004. Leefgebieden van moerasvogels in agrarisch gebied. Ligging en kwaliteit van foerageergebieden van lepelaar, purperreiger en zwarte stern. Rapport 03-055, Bureau Waardenburg, Culemborg.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
drs. G.F.J. Smit

Paraaf:



Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / INNAX duurzame energie b.v.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

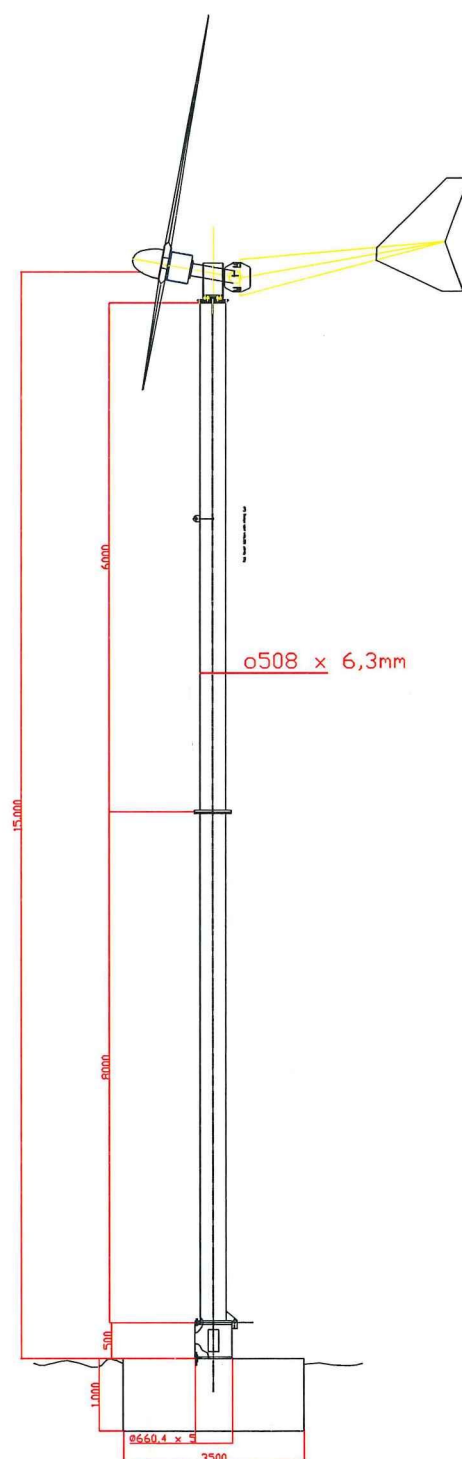
Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.



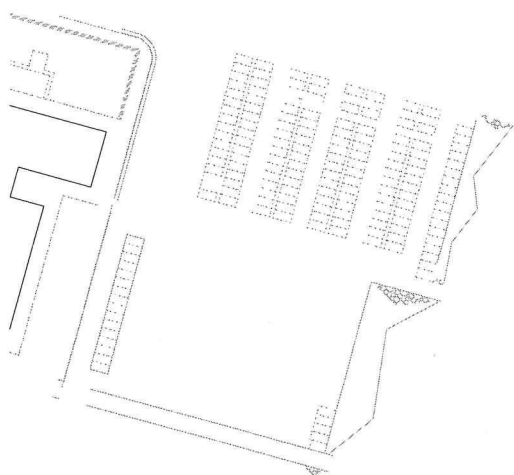
Bureau Waardenburg bv
Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

Bijlage 1 Technische tekeningen



Overview over single leg tower of 15 - 18 m high



Bijlage 2: Natura 2000-gebied Rijntakken

Algemene instandhoudingsdoelen

Voor Natura 2000-gebied Rijntakken gelden de volgende algemene instandhoudingsdoelen.

1. De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
2. De bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
3. De natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de ecologische structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
4. De op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Tabel 2.1 Habitattypen waarvoor Natura 2000-gebied

Tabel 2.4 Soorten niet-broedvogels waarvoor Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen. * = gemiddeld seizoensmaximum.

soort	doel omvang leefgebied	doel kwaliteit leefgebied	doel populatie (seizoensgem. in aantal exemplaren)	gerelateerde functie
A005 fuut	=	=	570	foerageer
A017 aalscholver	=	=	1.300	foerageer
A037 kleine zwaan	=	=	100	foerageer
A038 wilde zwaan	=	=	30	foerageer
A039 toendrarietgans	=	=	2.800*	rust/slaap
A041 kolgans	=	=	183.000*	rust/slaap
A043 grauwe gans	=	=	22.000*	rust/slaap
A045 brandgans	=	=	5.200*	rust/slaap
A048 bergeend	=	=	120	foerageer
A050 smient	=	=	17.900	rust/slaap
A051 krakeend	=	=	340	foerageer
A052 wintertaling	=	=	1.100	foerageer
A053 wilde eend	=	=	6.100	foerageer
A054 pijlstaart	=	=	130	foerageer
A056 slobbeend	=	=	400	foerageer
A059 tafeleend	=	=	990	foerageer
A061 kuifeend	=	=	2.300	foerageer
A068 nonnetje	=	=	40	foerageer
A125 meerkoet	=	=	8.100	foerageer
A130 scholekster	=	=	340	foerageer
A140 goudplevier	=	=	140	foerageer
A142 kievit	=	=	8.100	foerageer
A151 kemphaan	=	=	1.000	foerageer
A156 grutto	=	=	60	foerageer
A160 wulp	=	=	850	foerageer
A162 tureluur	=	=	65	foerageer

Kernopgaven

Voor het bereiken van de instandhoudingsdoelen zijn in het Doelendocument (Ministerie van LNV, 2006) de volgende kernopgaven geformuleerd:

- 3.02 Waterplanten: Behoud beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden) H3260_B;
- 3.06 Krabbenscheer-begroeiingen: Behoud en uitbreiding van meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150, in de vorm van strangen, in het bijzonder herstel van krabbenscheerbegroeiingen, ook als broedbiotoop van zwarte stern A197;
- 3.07 Vochtige alluviale bossen: Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen en essen-iepenbossen) *H91E0_A en *H91E0_B uitbreiden mede ten behoeve van bever H1337;
- 3.09 Vochtige graslanden: Herstel glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) H6510_B en blauwgraslanden H6410;
- 3.12 Plas-dras situaties: Behoud en uitbreiding areaal van plas-dras situaties en ondiep water voor eenden, kwartelkoning A122, porseleinhoen A119 en steltlopers;
- 3.13 Droge graslanden: Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van

stroomdalgraslanden *H6120, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) H6510_A;

- 3.14 Droge hardhoutooibossen: Ontwikkeling droge hardhoutooibossen H91F0; groter oppervlakte en kwaliteitsverbetering.

De kernopgaven zijn richtinggevend geweest bij het opstellen van de instandhoudingsdoelen, maar vormen zelf geen doel.

Sense of Urgency

Voor dit gebied geldt een Sense of Urgency ten aanzien van beheer. De Sense of Urgency is gebaseerd op de opgaven ten aanzien van habitattypen.